

Raport EY România: Energiile regenerabile pot accelera decarbonarea sectorului energetic din România, dar inițiativele publice trebuie să se sincronizeze cu intențiile de business

Criza sanitară a amplificat îngrijorările cu privire la schimbările climatice și a subliniat importanța creșterii sustenabilității și a protecției mediului în întreaga lume. Necesitatea decarbonării a generat schimbări în strategiile globale ale guvernelor și companiilor în ceea ce privește eficiența energetică și sursele de energie regenerabile. La nivel global, marile puteri și, în același timp, cei mai mari poluatori, China și SUA își disputa lupta pentru decarbonare, în timp ce în Europa, Pactul Verde European angajează țările membre către o economie curată și circulară.

În România, decarbonarea sectorului energetic se bazează în mare măsură pe sprijinul oferit de Pactul Verde European. Potențialul energiei regenerabile pe piața locală poate deveni motorul decarbonării sectorului energetic românesc, atâta timp cât inițiativele publice se sincronizează cu intențiile de business, conform analizei EY - Decarbonarea sectorului energetic din România prin energii regenerabile.

Mihai Draghici, Senior Manager, Consulting, EY România: „România are un ușor avans din perspectiva ponderii energiei din surse regenerabile față de media Uniunii Europene. În același timp, suntem în topul țărilor din UE din perspectiva dependenței de carbune pentru generarea energiei electrice la un cost cu aproximativ 50% peste prețul mediu din piața de energie în 2020. Accelerarea tranziției către energie regenerabilă este un obiectiv economic necesar în contextul prețurilor CO₂ actuale, al prețurilor tehnologiilor regenerabile, al fondurilor europene, dar și al unui mix energetic sustenabil.

EY susține această tranziție prin contribuția proprie, EY este “carbon negative” în 2021, dar și prin soluțiile oferite companiilor cu privire la decarbonare, îmbunătățirea eficienței energetice și atragerea fondurilor europene pentru atingerea acestor obiective.“

Cum arată piața energiei din România?

România a atins în 2020 obiectivul de 24% din consumul de energie total provenit din surse regenerabile. Pentru 2030, noul obiectiv stabilit de guvernul român este de 30,7%, realizabil prin adăugarea a 7GW în capacitate regenerabilă.

În ceea ce privește consumul de energie, conform datelor Eurostat, în 2019, puțin peste 24% din consumul de energie a

provenit din surse regenerabile de energie, plasând România pe locul 10 în UE și peste nivelul mediu al Uniunii.

În 2020, producția de energie electrică din România provenea în proporție de 12,4% energie eoliană, 3,4% din panouri solare fotovoltaice și 27,6% din hidroenergie. În total, producția de energie regenerabilă (eoliană, fotovoltaică și biomasă) a reprezentat 16% din total.

Emisiile de gaze cu efect de seră ale României au scăzut cu peste 50% față de nivelurile din 1990 datorită unei reduceri semnificative a cererii de energie și a activității industriale, creșterii eficienței energetice și conformării treptate la standarde de mediu mai restrictive. În prezent, energia reprezintă încă sursa principală de emisii, reprezentând 2/3 din emisiile naționale de gaze cu efect de seră, urmate de agricultura și industrie.

Tranziția energetică către emisii reduse de carbon în România se poate realiza prin sincronizarea inițiativelor private și publice

În ultimii ani, România a suferit o scădere a atractivității în ceea ce privește investițiile în energie regenerabilă, parțial din cauza lipsei de reglementări și a sprijinului guvernamental adecvat. Potrivit celui mai recent clasament EY [Renewable Energy Country Attractiveness Index \(RECAI\)](#), în ciuda faptului că România s-a poziționat printre primele 40 de țări cele mai atractive în materie de energie regenerabilă în 2015 (locul 34), în 2020, țara noastră a scăzut sub acest top, fiind depășită de țări europene precum Polonia, Grecia și Austria.

Cu toate acestea, în contextul introducerii Pactului Verde European, mai multe companii multinaționale din domeniul energiei au asimilat valul de schimbări și au implementat agenda sustenabilității în strategia lor de afaceri. În același timp, și-au anunțat intenția de a investi în proiecte de energie curată la nivel local.

La nivel guvernamental, în 2020 au fost introduse acorduri de cumpărare a energiei electrice, pentru a stimula investițiile în sectorul surselor regenerabile de energie prin dereglementarea pieței locale de energie electrică, conform reglementărilor UE privind piața comună, permițând astfel investitorilor să minimizeze riscurile tranzacțiilor. Până când această modificare legislativă va intra în vigoare, toate tranzacțiile cu energie electrică pot fi efectuate exclusiv pe piața centralizată într-un mod transparent, public, competitiv și nediscriminatoriu. Această restricție asupra acordurilor negociate în mod liber a fost văzută ca principalul obstacol care împiedica investițiile în capacitățile de nouă generație, în special în sectorul regenerabil.

Mai mult, o schema de contracte pentru diferență este evaluată în prezent la nivelul Ministerului Energiei, cu sprijin financiar din partea BERD, pentru a sprijini investitorii interesați de dezvoltarea de proiecte de energie curată în România.

Noua lege a energiei electrice, aflată în proces de redactare, cu sprijinul BERD, va include prevederi relevante legate de legislația UE de mediu, flexibilitatea sistemului, interconectarea sporită și liberalizarea pieței, care reprezintă facilitatori pentru tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon.

Șase recomandări pentru un plan integrat de tranziție către energii regenerabile:

1. Actualizarea politicilor și a legislației pentru a stimula investițiile în energii regenerabile. Armonizarea cadrului

legal cu cel de reglementare va favoriza o implementare susținută a capacităților de energie regenerabilă.

2. La nivel național, proiectele strategice trebuie definite, prioritizate și abordate în contextul potențialului semnificativ de finanțare a facilității de recuperare și reziliență și a altor fonduri UE disponibile.
3. Dezvoltarea unei infrastructuri rezistente și flexibile va fi elementul central al integrării surselor regenerabile de energie - un grad ridicat de stabilitate a rețelei poate ușura tranziția energetică.
4. Adoptarea de noi tehnologii pentru stocarea energiei, îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea producției descentralizate vor crește cota de energie curată ce va fi instalată.
5. Dezvoltarea unor mecanisme specifice pieței pentru a asigura beneficii maxime pentru participanți și pentru a valorifica întregul potențial al integrării surselor regenerabile de energie.
6. Abordarea bazată pe agilitate pentru atingerea obiectivelor Pactului Verde European - evaluarea stării actuale, stabilirea obiectivelor, urmărirea progresului, evaluarea din partea sectorului și adaptarea din mers sunt pași cheie ai procesului de transformare.

Ce prevede Pactul Verde European

Neutralitatea în emisiile de gaze cu efect de seră a fost definită ca o țintă pentru 2050 și pentru Uniunea Europeană, un deziderat stipulat în cadrul Pactului Verde European. El reprezintă un angajament legal, un set de inițiative care vizează ușurarea tranziției Europei către o economie curată și circulară prin utilizarea eficientă a resurselor, restaurarea biodiversității și reducerea poluării sub toate formele.

Până în 2030, obiectivul pentru reducerea gazelor cu efect de seră este de cel puțin 50% și spre 60% comparativ cu nivelurile din 1990. Una dintre principalele modalități prin care Comisia Europeană își propune să realizeze neutralitatea climatică este decarbonarea sectorului energetic.

Tranzacționarea emisiilor de carbon sau proiectele de compensare și reducere a carbonului reprezintă soluții pe termen scurt la o problemă stringentă. 75% din emisiile de gaze cu efect de seră ale UE provin din producția și utilizarea energiei în sectoarele economice².

Pentru decarbonarea sectorului energetic și atingerea obiectivelor stabilite în cadrul acordului au fost instituite mai multe mecanisme europene de finanțare. Dintre acestea, principalii beneficiari ai Mecanismului de Tranziție Justă sunt Polonia, Germania și România, având în vedere dependența ridicată de combustibilii fosili pentru consumul de energie. România va putea accesa până la 4,4 miliarde EUR ca parte a acestui mecanism, care promite să sprijine tranziția către energie cu emisii reduse de carbon și, de asemenea, să îmbunătățească infrastructura energetică și să creeze noi locuri de muncă în cadrul economiei verzi.

Marile puteri în lupta pentru decarbonare - China versus SUA

Principalele economii ale lumii care au adoptat energia regenerabilă sunt, paradoxal, cei mai mari poluatori din lume: China, urmată de Statele Unite. China este lider mondial în domeniul electricității din surse de energie curate, generând 28,7% din producția eoliană globală și 31,9% din producția solară globală. SUA este al doilea cel mai mare producător

atât de energie eoliana, cât și de energie solara, generând 21,7% din producția eoliana globală și 14,7% din producția globală de energie solara (date din 2018).

În ultimii ani, China și-a manifestat dorința de a investi în infrastructura de energie verde și a respectat acest angajament prin dublarea noii capacități regenerabile în 2020. Cu toate acestea, cererea de energie din aceste două economii majore rămâne foarte dependentă de combustibilii fosili.

În Statele Unite, Donald Trump, sceptic în privința schimbărilor climatice, a retras Statele Unite din Acordul de la Paris privind Schimbările Climatice, tratat internațional cu caracter juridic obligatoriu privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, și a acordat prioritate creșterii economice, ignorând necesitatea reducerii emisiilor de CO₂ și susținând că reglementările de mediu ar putea afecta milioane de locuri de muncă.

După 4 ani de zero acțiune climatică, cetățenii americani s-au orientat către un lider foarte diferit, care a poziționat protejarea mediului în topul priorităților viitoarei administrației. În ziua 1 a președinției sale, Biden a aderat la Acordul de la Paris, a revocat permisul pentru un nou sistem de conducte petroliere și a promis că va susține inițiative care vor conduce la o economie americană bazată 100% pe energie curată, cu zero emisii nete cel târziu în 2050 și reducerea emisiilor de carbon din stocul imobiliar american cu 50% până în 2035.

Pe 22 aprilie, Ziua Pământului, Statele Unite vor gazdui un summit climatic, unde liderii marilor națiuni, poluatori majori din lume, vor discuta despre promisiuni ambițioase în ceea ce privește decarbonarea. Cu toate acestea, punerea promisiunilor în acțiune, mai precis în legislație și reglementari se poate dovedi mai dificilă decât pare, cu un Congres American divizat și, în plus, influența generată de lobby-ul marilor corporații de combustibili fosili. China și Statele Unite vor juca însă cel mai important rol la nivel mondial în procesul de combatere a schimbărilor climatice.

[1] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/strategies/progress/docs/com_2020_777_en.pdf

[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_20_1259